FISKALNI NAMETI U GOSPODARSTVU – STUDIJA SLUĈAJA UGOSTITELJSKOG OBJEKTA

Filipović Grčić, Dora

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:819029

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

FISKALNI NAMETI U GOSPODARSTVU – STUDIJA SLUČAJA UGOSTITELJSKOG OBJEKTA

Split, rujan 2019.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

FISKALNI NAMETI U GOSPODARSTVU – STUDIJA SLUČAJA UGOSTITELJSKOG OBJEKTA

Mentor:

izv. prof. dr. sc. Josip Visković

Studentica:

Dora Filipović Grčić

Split, rujan 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD 1
1.1. Definicija problema 1
1.2. Cilj rada 1
1.3. Metode rada 2
1.4. Struktura rada 2
2. FISKALNI NAMETI U REPUBLICI HRVATSKOJ 3
2.1. Državni porezi 6
2.2. Županijski porezi 10
2.3. Općinski i gradski porezi 11
2.4. Doprinosi 12
2.5. Trošarine 13
3. FINANCIJSKA ANALIZA FISKALNIH NAMETA IZ DOMENE TROŠARINA I POSEBNIH POREZA 17
3.1. Financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2017. godini 17
3.2. Financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2018. godini 18
4. STUDIJA SLUČAJA OPTEREĆENOSTI U UGOSTITELJSTVU TRAPEZ d.o.o. 20
5. ZAKLJUČAK 25
6. LITERATURA 27
PRILOZI 30
SAŽETAK 31
SUMMARY 32

KRATICE

HGK – Hrvatska gospodarska komora

TZ – Turistička zajednica

OFKŠ – Doprinosi za općekorisne funkcije šuma

ZORT – Doprinosi zaliha cigareta sa obračunom razlike trošarine

PDV – Porez na dodanu vrijednost

1. UVOD

Postojanje države, kao i njezino funkcioniranje najvećim je dijelom temeljeno na prihodima koji se uglavnom akumuliraju iz poreza, ali i carina, pristojbi te parafiskaliteta. Općenito, porezi imaju fiskalni cilj, obzirom da se njima prikupljaju sredstva nužna za financiranje izdataka koji prije svega koriste podmirenju javnih potreba. Također, u sustavu oporezivanja pojedine države, pa tako i Republike Hrvatske, nailazi se i na nefiskalne ciljeve prikupljanja poreza koji se koriste za realiziranje drugih potreba harmoniziranih sa smjernicama ekonomske politike, poput povećanja izvoza, zaštite domaće proizvodnje i slično. Međutim, fiskalni nameti imaju izravnu ingerenciju na redukciju ekonomske snage poreznog obveznika pa nije čudno da ova vrsta tematike često za posljedicu ima otpor te nastojanje fiskalnih obveznika da se davanja umanje ili u potpunosti uklone, to jest izbjegnu. Sukladno navedenom, kroz rad će se eksplicirati oblici fiskalnih nameta te će se analizirati financijski pokazatelji uplaćenih trošarina i posebnih poreza kako bi se predočilo kolika su davanja fizičkih i pravnih osoba iz kategorije trošarina i posebnih poreza. Kroz studiju slučaja prikazati će se konkretan primjer opterećenosti fiskalnim nametima u ugostiteljstvu Trapez d.o.o.

1.1. Definicija problema

Republika Hrvatska slovi za jednu od opterećenijih zemalja po pitanju fiskalnih nameta, čime se smanjuje njena konkurentnost te dovodi u pitanje sposobnost poslovanja samih poduzeća u takvom okruženju. Shodno, kao problematika istraživanja postavlja se fiskalno opterećenje malog i srednjeg poduzetništva u Republici Hrvatskoj, pri čemu će se analizirati opterećenost u uslužnoj djelatnosti.

1.2. Cilj rada

Namjera je pojmovno odrediti fiskalni sustav, principe poreznog sustava, porezne oblike u sustavu oporezivanja te parafiskalne namete u Republici Hrvatskoj. Naime, fundamentalna tematika rada proizlazi iz fiskalnih nameta u malom i srednjem poduzetništvu što ukazuje na kapitalni **cilj rada** koji podrazumijeva prikaz fiskalnih nameta iz domene trošarina i posebnih poreza te definiciju količine davanja malih i srednjih poduzetnika kako bi se prikazala opterećenost ugostiteljstva u Republici Hrvatskoj.

1.3. Metode rada

Analizom prikupljenih informacija, kvantitativnih i kvalitativnih indikatora te tumačenjem određenih pojmova i pojava, primjenjuju se sljedeće metode:

1. klasična metoda indukcije i dedukcije,
2. metoda analize i sinteze,
3. metoda komparacije i klasifikacije,
4. metoda deskripcije te
5. studija slučaja.

1.4. Struktura rada

Ovaj rad se sastoji od pet osnovnih poglavlja koji su upotpunjeni popisom literature, prilozima i sažetkom na hrvatskom i engleskom jeziku.

Uvodno, **prvo poglavlje** ukratko opisuje predmet, ciljeve rada te korištene metode prilikom izrade rada. Ujedno, sadrži i strukturu rada zbog lakše preglednosti.

Drugo poglavlje je orijentirano na fiskalne namete u Republici Hrvatskoj. U njemu se iznose osnovna pojmovna određenja fiskalnog sustava uz ekspliciranje poreznih obveza.

U **trećem poglavlju** se prikazuju fiskalni nameti iz domene trošarina i posebnih poreza kroz financijsku analizu.

Četvrto poglavlje prikazuje konkretan primjer poreznog opterećenja koje se odnosi na ugostiteljstvo. U ovom poglavlju želi se ukazati na „pretjerane“ fiskalne namete malih i srednjih poduzetnika.

Završno, **peto poglavlje**, eksplicira sažeti prikaz teorije i studije slučaja uz osvrte.

2. FISKALNI NAMETI U REPUBLICI HRVATSKOJ

„Možete imati Boga, možete imati kralja, ali čovjek kojega se treba bojati jest skupljač poreza."

Charles Adams

Počeci fiskalnih nameta datiraju još iz država Starog vijeka te plemenskih zajednica, što znači da su davanja državi stara koliko i civilizacija. Naime, to je bilo doba kada se dio plijena davao za zadovoljavanje zajednice ili su se pak „ubirale" vrste poreza koje su najvećim dijelom bile u naturi, a koristilo se za održavanje dvora, financiranje ratova i slično. Ujedno, ni Grčka, ni Rimsko Carstvo nisu oslobodili građane od davanja državi. U to vrijeme, davanja državi postala su signifikantna nakon uvođenja novca što je rezultiralo porezima na imovinu, osobnim porezima, carinama i pristojbama. Od tada, porezi se nikada nisu ukinuli, štoviše, tijekom povijesti samo su dobivali na prominentnosti. Zatim, značajne promjene u oporezivanju građana događaju se u Srednjem vijeku, dok je razvoj kapitalizma determinirao uvođenje stalnih poreza. Uvođenje poreza na dohodak u Engleskoj potaknuo je ostale države Europe na isti pothvat. Osim poreza na dohodak, inaugurirana su još dva porezna oblika, odnosno porez na dobit i porez na dodanu vrijednost što se smatra ishodom gospodarskog razvitka u 20. stoljeću. Tek je druga polovica 20. stoljeća obilježena kao vrijeme nastanka fiskalnih sustava kakvi su danas poznati. Naime, **fiskalna politika** dio je ekonomske politike koji za ostvarivanje ciljeva kao instrumente primjenjuje razne oblike javnih prihoda i javnih rashoda.[1] Njezinim subjektima smatraju se država i državne institucije pri čemu se nalazi da slabije razvijene zemlje fiskalnom politikom rješavaju problem inertnog gospodarstva, dok stabilnije zemlje fiskalnom politikom djeluju na održavanje razine zaposlenosti, stabilnosti cijena i platne bilance.[2] Paralelno, **fiskalni sustav** neke zemlje delegira skup svih oblika fiskalnog zahvaćanja i skup svih ostalih javnih prihoda s jedne strane, te javnih rashoda s druge strane.[3] Kao takav fiskalni sustav obuhvaća: porezni sustav, carinski sustav, sustav

[1] Mikić M., Orsag S., Pološki Vokić N., Švaljek S., Ekonomski leksikon, Leksikografski zavod Miroslava Krleže, Zagreb, 2011., str. 221.
[2] Vukić, S., Javne financije, Institut za javne financije, Orašje, 2016., str. 6.
[3] Roller, D., Fiskalna politika u teoriji i praksi, Informator, Zagreb, 1996., str. 3.

doprinosa za socijalno osiguranje, sustav pristojbi i sustav ostalih davanja.[4] Dakle, fiskalni je sustav kompleksniji pojam od poreznog sustava jer uz prihode, implicira i kategoriju rashoda, dok porezni sustav podrazumijeva isključivo prihodnu stranu.[5] Njegovi ciljevi jesu: alokacijski, redistribucijski i stabilizacijski[6] (Tablica 1.).

Tablica 1. Fiskalni ciljevi

FISKALNI CILJEVI	
ALOKACIJSKI CILJEVI	označavaju onu vrstu financijske aktivnosti države koja osigurava najoptimalniju raspodjelu i korištenje faktora proizvodnje. Država svojim djelovanjem nastoji povećati konkurentnost domaćih proizvoda i usluga, pokretljivost rada i kapitala s ciljem racionalnijeg iskorištavanja faktora proizvodnje
REDISTRIBUCIJSKI CILJEVI	podrazumijevaju korigiranje raspodjele dohotka i imovine koji su posljedica tržišnog mehanizma. Preraspodjela dohotka i imovine prvotno ovisi političkim uvjetima. Preraspodjela dohotka očituje se kroz socijalne pomoći i ostale transfere, kroz porezne olakšice, poticanje određenih ekonomskih aktivnosti i slično
STABILIZACIJSKI CILJEVI	očituju se u postizanju i očuvanju pune zaposlenosti i održavanju razine cijena. U okviru stabilizacijskog cilja upravlja se javnim rashodima koji utječu na ukupnu potražnju, što znači da u vrijeme nezaposlenosti treba povećavati javne rashode (kako bi se na taj način povećalo zapošljavanje), a u vrijeme inflacije te rashode treba smanjiti kako bi se utjecalo na smanjenje njene stope.

Izvor: vlastita izrada prema Jelčić, B., Nauka o financijama i financijsko pravo, Narodne novine, Zagreb, 1990., str. 580-585.

Alokacijski, redistribucijski i stabilizacijski ciljevi stječu se implementacijom instrumenata akumuliranja javnih prihoda i instrumentima javnih rashoda. Efikasnost funkcioniranja određenih instrumenata fiskalne politike ovisan je o reakcijama gospodarskih subjekata na

[4] Ibidem, str. 6.

[5] Šimović, H., Mihelja, Ž. M., Primorac, M., Šimurina, N., Javne financije u Hrvatskoj, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2012., str. 91.

[6] Jelčić, B., Nauka o financijama i financijsko pravo, Narodne novine, Zagreb, 1990., str. 580.

koje ti instrumenti trebaju djelovati, a javni rashodi kao temeljni instrumenti ovise o određenim okolnostima te tako trebaju djelovati prema određenom cilju.[7]

Kada je riječ o fiskalnom sustavu Republike Hrvatske, potrebno je naglasiti kako je na snazi moderan sustav sličan ostalim zemljama Europske unije. Njegovo je nastajanje prošlo nekoliko teških faza u procesu tranzicije iz samoupravnog socijalizma u porezni sustav koji je prilagođen načelima tržišne ekonomije. Reforma je završena 1998. godine uvođenjem poreza na dodanu vrijednost, odnosno PDV-a. Međutim, učestale promjene fundamentalnih elemenata oporezivanja unutar temeljenih poreznih oblika dovode do zaključka da je porezni sustav Republike Hrvatske prilično nestabilan, obzirom da je sklon čestim promjenama,[8] no svaka se promjena može shvatiti kao vrsta usavršavanja koja za posljedicu ima, ne samo stabilan porezni sustav, nego i cjelokupni fiskalni sustav.

Republika Hrvatska fiskalno je decentralizirana, što ukazuje na činjenicu da je fiskalna vlast distribuirana na manje lokalne jedinice, odnosno da nije u nadležnosti države. Iako je do 2001. godine Republika Hrvatska je bila isključivo fiskalno centralizirana država, počeci decentralizacije započinju iste godine kada se dio ovlasti financiranja raspodjeljuje na niže jedinice vlasti. Upravo je takvim postupkom pružena prilika za funkcionalnije izvršavanje javnih funkcija te učinkovitiju organizaciju sustava ubiranja poreznih prihoda. Naime, fiskalna decentralizacija omogućila je jedinicama lokalne vlasti veću autonomiju u kreiranju pojedinih poreza, kao i autonomiju za upravljanje tako prikupljenih prihoda te zadovoljavanje lokalnih javnih potreba.[9] Međutim, kako lokalne jedinice ipak nisu u potpunosti autonomne u odnosu na središnju vlast, one ne mogu producirati dovoljan iznos poreznih prihoda zbog čega je središnja fiskalna vlast utvrdila zajedničke prihode. Konkretno, time se apelira na porez na dohodak kao fiskalni prihod koji se u određenim postotcima dijeli između središnje vlasti i nižih jedinica uprave. Općenito, fiskalni sustav Republike Hrvatske podijeljen je na više razina od gradova, općina i županija pa sve do Republike,[10] o čemu će i biti u riječi u ovom poglavlju rada. Upravo takva vrsta decentraliziranog fiskalnog sustava doprinosi harmoniziranom razvoju lokalnih jedinica, što je u konačnici bio jedan od ciljeva tijekom reformi fiskalnog sustava Republike Hrvatske. Takve mjere i reforme impliciraju postupak eliminiranja fiskalnih prepreka i disparitetа poreznih sustava u međudržavnim zajednicama ili

[7] Op. cit. Vukić, S., 2016., str. 10.
[8] Op. cit. Šimović, H., et al., 2012., str. 105.
[9] Bajo, A., Jurlina Alibegović D., Javne financije lokalnih jedinica vlasti, Školska knjiga, Zagreb, 2008., str. 139.
[10] Roller, D., Fiskalni sustavi i oporezivanje poduzeća, RRIF, Zagreb, 2009., str. 227.

regija unutar iste zemlje u cilju jačanja unutarnjeg ekonomskog prostora i većoj efikasnosti makroekonomske fiskalne politike.[11]

2.1. Državni porezi

Na državnoj razini postoje porezi koji podliježu fiskalnoj nadležnosti države, kao na primjer porezi na promet proizvoda i usluga, posebni porez na plaće i drugi dohodak te porez na dobit i carine.[12] Naime, kada je riječ o teritorijalnoj nadležnosti poreza, važno je spomenuti kako postoje i porezi koji su u zajedničkoj nadležnosti, već spomenuti, tzv. zajednički porezi, odnosno porez na dohodak i porez na promet nekretnina čije prihode uživa država, ali i lokalne jedinice (županije, općine i gradovi). Prema tome, jasno je kako se takvi prihodi dijele, a isto je uređeno Zakonom o financiranju jedinica lokalne i (područne) regionalne samouprave (NN 127/17). Paralelno, Zakonom o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) uređen je sustav utvrđivanja i naplate lokalnih poreza kao izvora financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Dakle, **državni porezi** jesu: porez na dodanu vrijednost, porez na dobit, posebni porezi i trošarine.[13]

Porez na dodanu vrijednost delegira svefazni porez na promet koji se obračunava u svakoj fazi proizvodno-prodajnog ciklusa, ali samo na iznos dodane vrijednosti koja se oblikovala u toj fazi, a ne na cjelokupnu vrijednost proizvodnje.[14] Prema tome, porez se isključuje iz prethodne „faze“ (pretporez) što je omogućeno fundamentom deklariranog poreza u računu koji ispostavlja dobavljač. Na računu mora biti iskazan porez na dodanu vrijednost razvrstan po poreznim stopama, a ukoliko su isporuke dobara ili usluga oslobođene plaćanja poreza na dodanu vrijednost, u računu se mora navesti da porez na dodanu vrijednost nije zaračunat.[15] Razlikuju se tri oblika poreza na dodanu vrijednost s obzirom na obuhvat porezne osnovice:[16]

[11] Šimović, J., Šimović, H., Fiskalni sustav i fiskalna politika Europske unije, Pravni fakultet, Zagreb, 2006., str. 221.
[12] Op. cit. Roller, D., 2009., str. 227.
[13] Ministarstvo financija, Porezna uprava, Porezni sustav Republike Hrvatske, URL: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx (09. 09. 2019.).
[14] Kesner-Škreb, M. (1995): Porez na dodanu vrijednost, Financijska praksa, 19 (6), str. :655-657.
[15] Srb, V., Čulo I., Javno financiranje i monetarna ekonomija, Veleučilište u Požegi i Geno, Požega, 2005., str. 159-161.
[16] Ibidem, str. 161-162.

1) Proizvodni oblik PDV-a omogućuje poduzetniku da od ukupne prodaje oduzme vrijednost kupljenih sirovina i materijala, a u poreznoj osnovici ostaju troškovi nabave kapitalnih dobara i amortizacija;
2) Dohodovni oblik PDV-a omogućuje poduzetniku da od vrijednost prodaje, osim odbitka vrijednosti kupljenih sirovina, može oduzeti i trošak amortizacije kupljenih kapitalnih dobara;
3) Potrošni oblik PDV-a omogućuje da porezni obveznik od vrijednosti prodaje oduzima ukupne troškove sirovina i kapitalnih ulaganja i time se zapravo izbjegava dvostruko oporezivanje kapitala.

Porez na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj uveo se zbog nužnosti reformiranja poreznog sustava te novonastalih gospodarskih i političkih okolnosti, ali i zbog usklađivanje poreznog sustava s poreznim sustavom Europske unije. Porez na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj uveden je 1. siječnja 1998. godine i imao jedinstvenu stopu od 22%. Zakonom o porezu na dodanu vrijednost utvrđeno je mjesto i predmet oporezivanja, porezni obveznik, nastanak porezne obveze, porezna osnovica i porezna stopa u Republici Hrvatskoj. Shodno, **predmet oporezivanja** porezom na dodanu vrijednost su sve isporuke dobara i usluga u tuzemstvu koje se obavljaju uz naknadu, odnosno predmetom oporezivanja smatraju se 1) sve isporuke dobara i usluga obavljenih u tuzemstvu uz naknadu, 2) vlastita potrošnja, 3) stjecanje dobara unutar Europske unije i 4) uvoz dobara.[17] **Porezni obveznik** poreza na dodanu vrijednost je: 1) svaka osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti, 2) uvoznik dobara u tuzemstvo, 3) izvoznik za izvozne isporuke dobara i oplemenjenih dobara, uključujući prijevozne i sve druge otpremne usluge koje nisu naplaćene u skladu s propisima o deviznom i vanjskotrgovinskom poslovanju, 4) izdavatelj računa ako na računu za isporučena dobra i obavljene usluge izdvojeno prikaže PDV iako za to nije ovlašten, 5) domaći poduzetnik kojemu uslugu obavi poduzetnik sa sjedištem u inozemstvu, 6) tijela državne i lokalne samouprave, političke stranke, sindikati i komore ako obavljaju gospodarsku i drugu djelatnost.[18] Naime, porez na dodanu vrijednost (PDV) se plaća po stopi od 25% na oporezive isporuke dobara i usluga u svim slučajevima kad se na te isporuke ne obračunava i ne plaća po stopi od 5% ili 13%.

Porez na dobit porezni oblik koji je uvršten u većinu poreznih sustava suvremenih zemalja i jedan je od značajnijih poreznih oblika. Pretpostavka za uvođenje tog poreza u porezni sustav

[17] Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18., članak 4.
[18] Ibidem, članak 6.

bila je pojava društva kapitala sredinom prošlog stoljeća.[19] Dakle, porez na dobit proizvod je 20. stoljeća, a smatra se jednim od najznačajnijih poreza. Njegova problematika se nalazi u nejasnoći tko snosi teret poreza na dobit. Shodno, porez na dobit nastaje kao posljedica postojanja društva (dioničari snose porezni teret) te se prevaljuje s povećanim cijenama (potrošači su nositelji poreznog tereta), a snose ga dioničari, potrošači i radnici (ne u jednakim udjelima).[20] U današnjici je porez na dobit definiran kao porez na neto dobit koje snose pravne osobe. U tom smislu, njegova porezna osnovica je naknada koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti od kupca ili neke druge osobe za te isporuke uključujući iznose subvencija koji su izravno povezani s cijenom isporučenih dobara ili usluga, uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu dobit.[21] Stope poreza na dobit u Republici Hrvatskoj su 12% i 18%. Njegovi porezni obveznici jesu: 1) trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi, 2) tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika, 3) fizička osoba, koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka, ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak, 4) fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak: a) ako je u prethodnom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna, ili b) ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta:

- u prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00 kuna ili
- ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kuna,
- u prethodnom poreznom razdoblju zapošljava više od 15 radnika.[22]

Posebnim porezima ili trošarinama oporezuje se promet određenih proizvoda, a plaćaju ih proizvođači ili uvoznici, i to u apsolutnom iznosu po jedinici mjere tog proizvoda (kilogramu, litri, komadu, u postotku od cijene i sl.). Razlozi njihova uvođenja su brojni (socijalni, zdravstveni, ekološki, fiskalni). Prednost tih poreza u odnosu prema drugim porezima jest jednostavnost ubiranja, mali broj poreznih obveznika i izdašnost.[23] Dakle, to su vrste poreza kojima se oporezuje promet samo jednog ili više istovrsnih proizvoda i pripadaju u skupinu jednofaznih poreza na promet.

[19] Jelčić, Ba., Jelčić, Bo., Porezni sustav i porezna politika, Informator, Zagreb, 1998., str. 219.

[20] Ibidem.

[21] Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, članak 33.

[22] Ibidem.

[23] Kesner-Škreb, M., Kuliš, D., Porezni vodič za građane, Institut za javne financije, Zagreb, 2010.

Zakon o posebnom porezu na motorna vozila definira posebni porez na motorna vozila kao postotni iznos porezne osnovice koja se temelji na cijeni motornog vozila te ovisi o prosječnoj emisiji ugljikovog dioksida (g/km) kao i o vrsti goriva koje pokreće motorno vozilo.[24]

Prema Zakonu o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, predmet oporezivanja su kava i bezalkoholna pića koji se stavljaju na tržište Republike Hrvatske. Porezna osnovica za predmete oporezivanja je jedan kilogram neto mase kave i neto mase kave u gotovom proizvodu, hektolitar bezalkoholnog pića 100 kilograma neto mase prašaka i granula namijenjenih za pripremu bezalkoholnih pića Porezni obveznik može biti: 1)ovlašteni držatelj poreznog skladišta, 2) proizvođač i trgovac izvan sustava odgode, 3) primatelj, 4) osoba za koju se sukladno odredbama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića utvrdi da je nezakonito postupala s predmetom oporezivanja u Republici Hrvatskoj.[25]

Prema Zakonu o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti plaća se na premije utvrđene ugovorom s društvom za osiguranje o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila, odnosno na premije utvrđene ugovorom s društvom za osiguranja za kasko osiguranje cestovnih vozila. Porezni obveznici su društva za osiguranje. Porezna osnovica za utvrđivanje poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti je premija osiguranja. Stopa poreza iznosi 15% od ugovorene premije osiguranja od automobilske odgovornosti, a stopa poreza na kasko osiguranje iznosi 10% od ugovorene premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Zakonom o trošarinama uređuje se trošarinski sustav oporezivanja alkohola i alkoholnih pića, duhanskih prerađevina, energenata i električne energije. Predmet oporezivanja trošarinama su trošarinski proizvodi koji su proizvedeni u Republici Hrvatskoj, uneseni iz druge države članice Europske unije u Republiku Hrvatsku ili uvezeni u Europsku uniju. Trošarinski obveznik može biti: ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta, uvoznik trošarinskih proizvoda ili proizvođač trošarinskih proizvoda. Obveza obračunavanja trošarina nastaje u onom trenutku kada trošarinski proizvodi stignu na teritorij Republike Hrvatske.[26]

[24] Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, NN 15/13, 108/13, 115/16, 127/17.
[25] Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, NN 72/13.
[26] Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, NN 150/02.

2.2. Županijski porezi

Prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, županije, općine i gradovi mogu uvesti svoje poreze koji su njihovi vlastiti prihodi. Sukladno navedenom, županijski porezi jesu: 1) Porez na nasljedstva i darove, 2) Porez na cestovna motorna vozila, 3) Porez na plovila te 4) Porez na automate za zabavne igre. Tako na primjer, ako je netko dobio dar ili naslijedio: 1. nekretninu (zemljište – poljoprivredno ili građevinsko), građevinu (cijelu ili dijelove stambene odnosno poslovne zgrade ili kuće za odmor, garažu, grobnicu i sl.), platit ćete 5% poreza na tržišnu vrijednost nekretnine, 2. pokretnu imovinu (automobil, kamion, motorkotač, brod, umjetnine (slike, skulpture), stilski namještaj, aparate, strojeve i sl., novac (gotovinu, štedne knjižice, vrijednosne papire, tj. vrijednosnice, bilo u kunama bilo u stranoj valuti), platit ćete 5% poreza na sav gotov novac i novčane tražbine te 5% na pokretnine ako im je pojedinačna tržišna vrijednost veća od 50.000 kuna na dan utvrđivanja porezne obveze nakon odbitka dugova i troškova kojima je naslijeđena ili darovana imovina opterećena (npr. ako je pokojnik imao nepodmirenih računa u vezi s ostavštinom – neplaćene režije, porez, kredit, kamate, hipoteku, pogrebne troškove i sl.).[27] U ovom slučaju porezni obveznik je svaka pravna ili fizička osoba koja naslijedi ili dobije na dar imovinu u Republici Hrvatskoj. Ako se odrekne nasljedstva ili dara ili ga ustupi nekome drugome, ta osoba plaća porez.

Porez na cestovna motorna vozila jednokratno za cijelu godinu plaća svatko tko posjeduje registrirani osobni automobil (Tablica 2.) ili motocikl.

Porezni obveznik poreza na plovila je pravna ili fizička osoba koja je vlasnik plovila. Porez na plovila plaća se jednom godišnje i iznos poreza ovisi od dužini plovila iskazanoj u metrima, snazi motora iskazanoj u kW te ovisno o tome ima li plovilo kabinu. Iznos oporezivanja je u rasponu od 100,00 kuna do 4.000,00 kuna.

[27] Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 127/17.

Tablica 2. Primjer visine poreza na motorna vozila

Snaga motora		Iznos poreza (kn)		
veća od (kW)	do (kW)	do 2 god. starosti	od 2 do 5 god. starosti	od 5 do 10 god. starosti
–	55	300	250	200
55	70	400	350	250
70	100	600	500	400
100	130	900	700	600
130	–	1.500	1.200	1.000

Izvor: Porezna uprava, Porez na cestovna motorna vozila, URL: http://ccenterclient.porezna-uprava.hr/view.asp?file=poreznacmv.XML, (11. 09. 2019).

Prema Zakonu o lokalnim porezima, porezni obveznik poreza na automate za zabavne igre je pravna ili fizička osoba koja automate za zabavne igre stavlja u upotrebu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima, javnim objektima i drugim javnim prostorima. Predmet oporezivanja je automat za igre, a oporezuje se sa 100,00 kuna mjesečno po automatu.

2.3. Općinski i gradski porezi

Gradski ili općinski porezi jesu: 1) Prirez porezu na dohodak, 2) Porez na potrošnju, 3) Porez na kuće za odmor, 4) Porez na korištenje javnih površina, 5) Porez na promet nekretnina.

Jedinica lokalne samouprave propisuje obvezu plaćanja prireza poreza na dohodak. Porezni obveznici prireza porezu na dohodak su svi porezni obveznici poreza na dohodak s prebivalištem u lokalnoj jedinici koja propisuje tu obvezu. Porezna osnovica je porez na dohodak, a visina porezne stope može biti: 1) općina po stopi do 10%, 2) grad ispod 30 000 stanovnika po stopi do 12%, 3) grad iznad 30 000 stanovnika po stopi do 15% te 4) grad Zagreb po stopi do 30%

Prema Zakonu o lokalnim porezima, porezni obveznik poreza na potrošnju je pravna i fizička osoba koja pruža ugostiteljske usluge. Porezna osnovica je prodajna cijena pića koja se proda u ugostiteljskim objektima. Predmet oporezivanja je potrošnja alkoholnih pića (vinjak, rakija,

žestoka pića) vina, piva i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima, a u koju nije uključen porez na dodanu vrijednost.

Porezni obveznik poreza na kuće za odmor je pravna ili fizička osoba koja posjeduje kuću za odmor. Porezna osnovica je kvadratni metar kuće za odmor, a visinu poreza odlučuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Porezni obveznici poreza na korištenje javnih površina su pravne i fizičke osobe koje koriste javne površine. Porezna osnovica je javna površina, a što se smatra javnom površinom određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave kao i visinu iznosa, način i uvjete.

Prema Zakonu o porezu na promet nekretnina, porezni obveznik poreza na promet nekretnina je stjecatelj vlasništva nekretnine u Republici Hrvatskoj kad se na takvo stjecanje ne plaća porez na dodanu vrijednost. Porezna osnovica je tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze. Stopa po kojoj se nekretnine oporezuju, od 01. siječnja 2019. godine iznosi 3%.

2.4. Doprinosi

Doprinosi su vrsta javnih prihoda koje plaća uži krug korisnika nekih dobara i usluga, a korist koju očekuju u načelu je razmjerna veličini plaćenoga doprinosa.[28] Obzirom da im je najsignifikantnija financijska uloga u smislu socijalnog osiguranja, smatraju se imperativnim davanjima koja služe za financiranje budućih koristi od socijalnog osiguranja, kao što su zdravstvene usluge, naknade za vrijeme bolovanja ili porodiljnoga dopusta, državne mirovine ili naknade za nezaposlene. Obveznici plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje obično su zaposlenici, poslodavci i samozaposlene osobe, ili sve osobe koje plaćaju porez na dohodak fizičkih osoba. Doprinosi za socijalno osiguranje u pravilu proizlaze iz obveznog osiguranja, a njihov iznos najčešće ovisi o visini dohotka zaposlenika, čime se gubi veza između visine plaćenih doprinosa i veličine primljenih koristi.[29]

Doprinosima se u smislu, Zakona o doprinosima (NN 106/18) smatraju:

1) Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,

[28] Leksikografski zavod Miroslava Krleže, Doprinos, URL: http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=15975, (10. 09. 2019).
[29] Zakon o doprinosima, NN 106/18.

2) Obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje te
3) Obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Sustav doprinosa u Republici Hrvatskoj još uvijek ima veliku ulogu u financiranju određenih kategorija javne potrošnje.[30] Takav sustav podrazumijeva vrstu izravnih poreza te prema tome ulazi u porezni sustav. Doprinosi se ubiru iz plaće (tj. na teret zaposlenika) i na plaću (tj. na teret poslodavca). Tako se doprinosi za mirovinsko osiguranje plaćaju na teret zaposlenika, a doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje na teret poslodavca. Iako su doprinosi jednaki kao i porezi u smislu da predstavljaju davanja državi, fundamentalna razlika između njih je u tome što za poreze nema unaprijed određene namjene njihova trošenja, a za doprinose ona ipak postoji. „Primjerice, kada se plati porez na dohodak, onda se ne zna hoće li se od tog novca financirati izgradnja ceste, obrana zemlje ili plaće carinika. Za doprinose je, naprotiv, unaprijed utvrđena namjena njihova trošenja. Dakle, onaj tko plaća doprinos za zdravstveno osiguranje zna da je namjena tih sredstava pružanje zdravstvenih usluga. Štoviše, za doprinose bi trebao postojati i određeni odnos između visine uplaćenog iznosa i protuusluge koja se za uzvrat dobije. Tako bi na primjer viši iznos doprinosa plaćenog za mirovinsko osiguranje u pravilu treba značiti i višu kasniju mirovinu. Za poreze takva veza ne postoji jer teoretski svi dobivaju jednaku kvalitetu javne usluge (javne sigurnosti, državnih škola, i sl.) bez obzira na visinu plaćenog poreza.“[31]

2.5. Trošarine

Trošarine jesu posredni porezi na domaća dobra i usluge; ne ubiru se izravno od pojedinaca, nego preko proizvođača, prodavača i drugih posrednika. Nameću se kao pristojbe za određene državne usluge, kao regulatorni nameti na djelatnosti kao što su igre na sreću ili zračni prijevoz te, najvažnije, kao porezi na potrošnju dobara.[32] Nameću se kao specifični porezi po jedinici težine ili obujma, ili na profite od prodaje. Trošarinama se smatraju: 1) alkohol i

[30] Op. cit. Roller, D., str. 304.
[31] Porezni vodič, Obvezni doprinosi za socijalno osiguranje, URL: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/05-05/doprinosi.pdf. (10. 09. 2019).
[32] Leksikografski zavod Miroslava Krleže, Trošarine, URL: http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62477, (10. 09. 2019).

alkoholna pića (Tablica 3.), 2) duhanske prerađevine i duhanski proizvodi, 3) energenti i električna energija, 4) kava i bezalkoholna pića i 5) motorna vozila.[33]

Tablica 3. Predmet oporezivanja i visina trošarina na alkohol i alkoholna pića

ALKOHOL I ALKOHOLNA PIĆA	
Predmet oporezivanja	**Visina trošarine**
Mirna vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda
Pjenušava vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda
Ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda
Međuproizvodi	– 800,00 kn/hl gotovog proizvoda (≥15% vol.) – 500,00 kn/hl gotovog proizvoda (<15% vol.)
Etilni alkohol	– 5.300,00 kn/hl čistog alkohola – 2.650,00 kn/hl čistog alkohola (male destilerije)
Pivo	40,00 kn za 1% vol. udjela stvarnog alkohola u hl gotovog proizvoda

Male nezavisne pivovare	
Za godišnju proizvodnju u hektolitrima	**Iznos trošarine**
≤ 5000	20,00 kn
5001 – 25.000	22,00 kn
25.001 – 75.000	24,00 kn
75.001 – 125.000	26,00 kn

Izvor: Ministarstvo financija, Carinska uprava, Alkohol i alkoholna pića, URL: https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/alkohol-i-alkoholna-pica-3629/3629, (10. 09. 2019).

Paralelno, trošarinska osnovica na duhanske prerađevine i duhanske proizvode iznosi:[34]

1) na cigarete je 1000 komada i maloprodajna cijena,
2) na cigare i cigarilose je 1.000 komada,
3) na sitno rezani duhan za savijanje cigareta je jedan kilogram,
4) na ostali duhan za pušenje je jedan kilogram,
5) na e-tekućine je 1 ml,
6) na grijani duhanski proizvod je jedan kilogram,
7) na novi duhanski proizvod je jedan kilogram.

[33]Ministarstvo financija, Carinska uprava, Visine i način obračuna trošarina/ posebnih poreza, URL: https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/3628, (10. 09. 2019).

[34] Ministarstvo financija, Carinska uprava, Duhanske prerađevine i duhanski proizvodi, URL: https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/duhanske-preradjevine-i-duhanski-proizvodi/3630, (10. 09. 2019).

Porezna osnovica za predmete oporezivanja kave i bezalkoholnih pića je jedan kilogram netomase kave, a posebni porez se plaćaju prema Tablici 4.

Tablica 4. Visina posebnog poreza na kavu i bezalkoholna pića

1.	za prženu kavu u iznosu od	6,00 kuna/kg
2.	za ekstrakte, esencije i koncentrate od kave u iznosu od	20,00 kuna/kg

Izvor: Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, NN 72/13., čl. 4. st. 2. t. 1 i 2.

Porezna osnovica za predmete oporezivanja prema Zakonu o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića iz članka 4. stavka 2. točke 3., 4. i 5. je jedan kilogram netomase kave sadržane u gotovom proizvodu, a posebni porez se plaća sukladno Tablici 5.

Tablica 5. Posebni porezi za prženu kavu u gotovom proizvodu, ekstrakte i esencije i koncentrate u gotovom proizvodu

1.	za prženu kavu sadržanu u gotovom proizvodu u iznosu od	6,00 kuna/kg
2.	za ekstrakte, esencije i koncentrate od kave sadržane u gotovom proizvodu u iznosu od	20,00 kuna/kg

Izvor: Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, NN 72/13., čl. 4. st. 2. t. 3, 4 i 5.

Porezna osnovica za predmete oporezivanja iz članka 4. stavka 3. točke 1., 2. i 3. Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića je jedan hektolitar bezalkoholnog pića, a posebni porez se plaća kao što je prikazano u Tablici 6.

Tablica 6. Visina posebnih poreza za bezalkoholna pića sukladno čl. 4., st. 3. Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića

1.	za bezalkoholna pića iz članka 4. stavka 3. točke 1. i 2. Zakona u iznosu od	40,00 kuna/hektolitar
2.	za bezalkoholna pića iz članka 4. stavka 3. točke 3. Zakona u iznosu od	240,00 kuna/hektolitar

Izvor: Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, NN 72/13., čl. 4. st. 3. t. 1, 2 i 3.

Porezna osnovica za predmete oporezivanja iz članka 4. stavka 3. točke 4. Zakona je 100 kilograma netomase prašaka i granula namijenjenih za pripremu bezalkoholnih pića, a posebni porez se plaća u iznosu od 400,00 kuna/100 kg neto.

Predmet oporezivanja propisan je člankom 5. stavkom 1. Zakona o posebnom porezu na motorna vozila (NN 15/2013, 108/2013, 115/2016 i 127/2017), a to su motorna vozila na koje

nije obračunat i plaćen posebni porez u Republici Hrvatskoj koja se registriraju sukladno posebnim propisima:

1) osobni automobili i ostala motorna vozila konstruirana prvenstveno za prijevoz osoba, uključujući motorna vozila tipa karavan, kombi i trkaće automobile iz tarifnih oznaka KN: 8703 21, 8703 22, 8703 23, 8703 24, 8703 31, 8703 32, 8703 33 i 8703 90, osim sanitetskih vozila, dostavnih »van« vozila i vozila posebno prilagođenih za prijevoz osoba s invaliditetom,
2) motocikli (uključujući i mopede), bicikli i slična vozila s pomoćnim motorom, sa ili bez bočne prikolice iz tarifnih oznaka KN: 8711 20, 8711 30, 8711 40, 8711 50 i 8711 90,
3) „pick-up“ vozila s dvostrukom kabinom, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi,
4) „ATV“ vozila, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi,
5) druga motorna vozila prenamijenjena u motorna vozila iz točke 1., 2., 3. i 4. stavka 1. Zakona o posebnom porezu na motorna vozila.

Motorna vozila koja se isključivo pokreću na električni pogon, motorna vozila čija je emisija ugljičnog dioksida (CO_2) 0 grama po kilometru te motorna vozila proizvedena prije 30 i više godina koja su sukladno posebnim propisima razvrstana u kategoriju starodobnih (oldtimer) vozila nisu predmet oporezivanja.

Nadalje, ukoliko je riječ o energentima i električnoj energiji trošarinska osnovica iznosi:

1) za energente je 1000 kilograma neto mase, 1000 litara pri osnovnim uvjetima temperature energenta od +15 stupnjeva C, Gigajoul bruto toplinske vrijednosti,
2) za električnu energiju i prirodni plin je količina električne energije, odnosno prirodnog plina mjerena u megavatsatima.

3. FINANCIJSKA ANALIZA FISKALNIH NAMETA IZ DOMENE TROŠARINA I POSEBNIH POREZA

3.1. Financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2017. godini

Prijavljene obveze trošarina u Republici Hrvatskoj za 2017. godinu ukupno iznose preko 13 milijardi kuna, točnije 13.800.109.263, 38 kuna, od čega 60,9 % podrazumijeva obveze trošarina na energente, nakon čega slijedi obveza trošarina na duhanske prerađevine u omjeru od 30,5 % od ukupno prijavljenih obveza trošarina. Pojedinačno prijavljene obveze trošarina prikazane su u Tablici 7. Međutim, u odnosu na prijavljene obveze trošarina uplaćeno ih je ukupno 13.697.699.241, 14 kuna.

Tablica 7. Prijavljene obveze trošarina

Trošarine	Iznos prijavljene obveze 2017
Trošarina na energente	8.356.611.733,48
Trošarina na električnu energiju	39.303.542,58
Trošarina na kruta goriva	610.560,30
Trošarina na plin	30.845.961,16
Trošarina na alkohol	255.283.388,48
Mali proizvođači jakog alkoholnog pića	2.454.966,07
Trošarina na duhanske prerađevine	4.446.280.202,10
ZORT	19.186.377,32
Trošarina na pivo	649.532.531,89

Izvor: Ministarstvo financija, Carinska uprava, financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2017. godini, URL: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine/Propisi/Statistika%20i%20izvje%C5%A1%C4%87a/2017//Financijski%20pokazatelji%202017%20godina.pdf, (11. 09. 2019).

Ukoliko je riječ o prijavljenim obvezama posebnih poreza u 2017. godini, on ukupno iznosi preko jednu milijardu kuna, konkretno 1.445.369.687, 82 kuna, a podrazumijeva poseban porez na bezalkoholna pića, poseban porez na kavu i poseban porez na motorna vozila (Tablica 8.).

Tablica 8. Prijavljene obveze posebnih poreza

Posebni porezi	Iznos prijavljene obveze 2017
Poseban porez na bezalkoholna pića	130.278.026,94
Poseban porez na kavu	116.753.369,96
Poseban porez na motorna vozila	1.184.709.168,60

Izvor: Ministarstvo financija, Carinska uprava, financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2017. godini, URL: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine/Propisi/Statistika%20i%20izvje%C5%A1%C4%87a/2017//Financijski%20pokazatelji%202017%20godina.pdf, (11. 09. 2019).

Ukupno prijavljene obveze trošarina i posebnih poreza u 2017. godini iznose 15.231.849.828, 88 kuna, od čega je sveukupno uplaćeno 15.143.068.928, 96 kuna u državni proračun.[35]

3.2. Financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2018. godini

Prijavljene obveze trošarina u Republici Hrvatskoj za 2018. godinu ukupno iznose preko 14 milijardi kuna, točnije 14.255.267.110, 96 kuna što je 455.157.847, 58 kuna više u odnosu na 2017. godinu. Od ukupno prijavljenih obveza trošarina za 2018. godinu najvećim su dijelom, kao i u 2017. godini, obveze trošarina na energente, nakon čega slijedi obveza trošarina na duhanske prerađevine. Pojedinačno prijavljene obveze trošarina prikazane su u Tablici 9. U odnosu na prijavljene obveze trošarina uplaćeno ih je 14.371.218.343,83. Dakle, uplaćeni iznos obveza trošarina je veći od prijavljenog, međutim, višak podrazumijeva dio dugovanja iz prethodnih godina.

[35] Izvor: Ministarstvo financija, Carinska uprava, financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2017. godini, URL: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine/Propisi/Statistika%20i%20izvje%C5%A1%C4%87a/2017//Financijski%20pokazatelji%202017%20godina.pdf, (11. 09. 2019).

Tablica 9. Prijavljene obveze trošarina u 2018. godini

Trošarine	Iznos prijavljene obveze 2018
Trošarina na energente	8.504.885.241,37
Trošarina na električnu energiju	39.068.772,69
Trošarina na kruta goriva	460.644,00
Trošarina na plin	29.886.463,01
Trošarina na alkohol	261.615.650,54
Mali proizvođači jakog alkoholnog pića	1.996.065,68
Trošarina na duhanske prerađevine i duhans	4.725.577.570,60
ZORT	37.417.056,84
Trošarina na pivo	654.359.646,23

Izvor: Ministarstvo financija, Carinska uprava, financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2018. godini, URL: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine/Propisi/Statistika%20i%20izvje%C5%A1%C4%87a/2018//Financijski%20pokazatelji%202018.%20godina.pdf, (11. 09. 2019).

Ukupan iznos prijavljenih obveza posebnih poreza u 2018. godini iznosi 1.493.294.957, 78 kuna od čega je najvećim djelom porez na motorna vozila (Tablica 10.).

Tablica 10. Prijavljene obveze posebnih poreza u 2018. godini

Posebni porezi	Iznos prijavljene obveze 2018
Poseban porez na bezalkoholna pića	120.498.419,08
Poseban porez na kavu	120.986.323,44
Poseban porez na motorna vozila	1.251.810.215,26

Izvor: Ministarstvo financija, Carinska uprava, financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2018. godini, URL: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine/Propisi/Statistika%20i%20izvje%C5%A1%C4%87a/2018//Financijski%20pokazatelji%202018.%20godina.pdf, (11. 09. 2019).

Ukupno prijavljene obveze trošarina i posebnih poreza u 2018. godini iznose 15.748.562.068, 74 kuna, od čega je sveukupno uplaćeno 15.838.018.457, 97 kuna u državni proračun.

4. STUDIJA SLUČAJA OPTEREĆENOSTI U UGOSTITELJSTVU TRAPEZ d.o.o.

Sukladno članku 4. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 85/15., 121/16.) ugostiteljskom djelatnošću smatra se pripremanje hrane i pružanje usluge prehrane, pripremanje i usluživanje pića i napitaka, pružanje usluge smještaja te pripremanje hrane za potrošnju na drugom mjestu (u prijevoznim sredstvima, na priredbama i sl) i opskrba tim jelima, pićima i napitcima (catering).

U svakom ugostiteljskom objektu neophodno je voditi dokumentaciju o nabavi i utrošku materijala, tzv. knjigu šanka. Iako sadržajni oblik takve vrste knjige nije službeno propisan, on poslodavcu služi kako bi imao uvid u stanje materijala koji je neophodan za rad ugostiteljskog objekta. Ujedno, nužno je voditi i evidenciju o dnevnom gotovinskom prometu koja se mora voditi na stvarnom mjestu ostvarivanja prometa. Takva evidencija, sukladno članku 56. stavku 5. Općeg poreznog zakona, u svakom trenutku mora biti dostupna poreznom tijelu u slučajevima poreznog nadzora. Također, postoje razlike u obračunu poreza u ugostiteljstvu koje podrazumijevaju nalazi li se ugostiteljstvo u sustavu PDV-a, što u konačnici znači da ugostiteljske usluge podliježu plaćanju PDV-a uz porez na potrošnju alkoholnih, bezalkoholnih pića, piva i vina.

Dakle, svako ugostiteljstvo, osim plaćanja poreza na dodanu vrijednost, podliježe obvezi plaćanja poreza na potrošnju. Shodno, obveznicima plaćanja poreza na potrošnju smatraju se sve pravne osobe - ugostiteljska trgovačka društva te fizičke osobe – ugostitelji obrtnici, koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost pružanjem ugostiteljskih usluga pripremanjem i posluživanjem pića i napitaka u ugostiteljskim objektima. Porezni obveznici poreza na potrošnju su i građani koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i to usluge prehrane gostima kojima iznajmljuju sobe, apartmane i kuće za odmor prema rješenju nadležnog ureda za poslove turizma. Ujedno, porez na potrošnju plaća se na potrošnju: alkoholnih pića (vinjak, rakija i žestoka pića), prirodnih i specijalnih vina, piva, te bezalkoholnih pića koja se prodaju u ugostiteljskim objektima.

Porez na potrošnju[36] plaća se na promet pića i to alkoholnog i bezalkoholnog, dok se na ostali promet ostvaren pripremanjem hrane i napitaka u ugostiteljskim objektima, plaća samo PDV. Općina ili grad može propisati stopu poreza na potrošnju u visini do najviše 3%, što je većina općina ili gradova u svojim odlukama i propisala.[37]

Pojedine grupe proizvoda koje se prodaju u ugostiteljskim objektima, oporezuju i različitim stopama PDV-a, što je prikazano u Tablici 11.

Tablica 11. Stope PDV-a na određenu grupu proizvoda

GRUPA PROIZVODA	STOPA PDV-A	STOPA POREZA NA POTROŠNJU
1	2	3
hrana, kava i napici (čaj, kava s mlijekom, čokolada, kakao i sl.), voda	25% na poreznu osnovicu – prodajna cijena u ugostiteljskom objektu	nema
osvježavajuća gazirana bezalkoholna pića, vino, pivo, voćni sokovi		najviše do 3% na poreznu osnovicu – prodajnu cijenu u ugostiteljskom objektu
žestoka alkoholna pića		

Izvor: Knjižnica za računovođe, plaće i računovodstveni standard, (2018), URL: https://www.racunovodja.hr/33/obracun-poreza-na-potrosnju-alkoholnih-i-bezalkoholnih-pica-uniqueidmRRWSbk196E4DjKFq6pChAheL-SkszJ0xzCV29iPMA0p0BM-ARksbQ/, (10. 09. 2019).

Kako je osnovica za obračun PDV-a i poreza na potrošnju jednaka, nastavno se daje primjer formiranja ukupne prodajne cijene pića u ugostiteljskim objektima za alkoholna pića:

a) ako se na osnovicu → cijenu pića, dodaju obje porezne stope - i to 3% poreza na potrošnju te 25% PDV-a.

[36] Osnovica poreza na potrošnju je prodajna vrijednost pića koje se proda u ugostiteljskim objektima, bez uključenog poreza na dodanu vrijednost.

[37] Knjižnica za računovođe, plaće i računovodstveni standard, (2018), URL: https://www.racunovodja.hr/33/obracun-poreza-na-potrosnju-alkoholnih-i-bezalkoholnih-pica-uniqueidmRRWSbk196E4DjKFq6pChAheL-SkszJ0xzCV29iPMA0p0BM-ARksbQ/, (10. 09. 2019).

Tablica 12. Primjer formiranja prodajne cijene pića ako se dodaju obje porezne stope

Cijena pića	10,00 kn
porez na potrošnju 3% (10,00x 3%)	0,30 kn
PDV 25% (10,00x25%)	2,50 kn
UKUPNA PRODAJNA CIJENA PIĆA	**12,80 kn**

b) ako se na osnovicu → cijenu pića, dodaju obje porezne stope - i to 2% poreza na potrošnju (Grad Zagreb) te 25% PDV-a.

Tablica 13. Primjer formiranja cijene pića za Grad Zagreb

Cijena pića	10,00 kn
Porez na potrošnju 2% (10,00x 2%)	0,20 kn
PDV 25% (10,00x25%)	2,50 kn
UKUPNA PRODAJNA CIJENA PIĆA	**12,70 KN**

Obzirom na kompleksnost poreznog pa i cjelokupnog fiskalnog sustava u Republici Hrvatskoj, tablično će se prikazati fiskalni nameti na primjeru ugostiteljskog objekta Trapez d.o.o. kako bi se dobio uvid u preveliko opterećenje poduzetnika iz domene ugostiteljstva (Tablica 14. i 15.). Naime, sjedište ugostiteljskog objekta Trapez d.o.o. nalazi se u Splitu, a broji 30 zaposlenika tijekom cijele godine te još 30 tijekom sezone od kojih su većinom studenti preko studentskog ugovora.

Tablica 14. prikazuje fiskalno opterećenje ugostiteljskog objekta Trapez d.o.o. iz 2018. godine kojemu je ukupni prihod iznosio 15.239.460,00 kuna, od čega je ukupni porez na dodanu vrijednost plaćen 2.092.852,00 kuna, uz porez na dobit i potrošnju alkoholnog, odnosno bezalkoholnog pića te porez i prirez iz plaća i na plaće, ukupno fiskalno opterećenje iznosi 3.367.320,00 kuna, što je 22,11 % od ukupnih prihoda. Treba napomenuti kako ukupno porezno zaduženje tvrtke Trapez u 2018. godini iznosi 4.170.205,00 kuna, dok je pretporez iznosio 1.995.100,00 kuna. Računica od 22,11 % prikazuje fiskalne namete izuzevši parafiskalne namete[38] koji stvaraju opterećenje od 0,36% na godišnjoj razini ugostiteljskog

[38] **Parafiskalna davanja** su obvezatna davanja koja se prikupljaju od fizičkih i pravnih osoba a nemaju karakter poreza. Sličnost je s porezima u tome da se uvode na temelju zakona te da se u slučaju neplaćanja mogu prisilno utjerati. Razlika između poreza i parafiskalnih davanja je u tome što porezi nemaju unaprijed utvrđenu namjenu,

objekta Trapez d.o.o. u iznosu od 49.407,00 kuna (Tablica 15.). Također, važno je napomenuti kako porezni obveznik ima pravo na povrat poreza na dodanu vrijednost, odnosno povrat razlike između plaćenog poreza i porezne obveze, dok trošarine i prirez prebacuje na kupce i to povećanjem cijena.

Tablica 14. Fiskalno opterećenje ugostiteljska Trapez d.o.o. na godišnjoj razini

NAZIV	IZNOS	UKUPNI PRIHOD	UDIO U %
Plaćeni PDV	2.092.852,00	15.239.460,00	13,74
Plaćeni porez na dobit	443.394,00	15.239.460,00	2,91
Porez na potrošnju alkoholnog i bezalkoholnog pića	113.522,00	15.239.460,00	0,75
Porez i prirez iz plaća	30.639,00	15.239.460,00	0,2
Porez i prirez na plaće	686.913,00	15.239.460,00	4,51
UKUPNO	**3.367.320,00**		**22,11**

Izvor: poslovne knjige ugostiteljskog objekta Trapez d.o.o.

Tablica 15. Parafiskalni nameti ugostiteljskog objekta Trapez d.o.o.

NAZIV	IZNOS	UDIO %
Članarina HGK	504,00	00,1
Članarina TZ	21.586,00	0,15
OFKŠ	10.039,00	0,07
Naknada za invalide	12.383,00	0,09
Komunalna naknada	4.895,00	0,04
UKUPNO	**49.407,00**	**0,36**

Izvor: poslovne knjige ugostiteljskog objekta Trapez d.o.o.

nego se skupljaju u zajednički fond, odnosno proračun, te im se onda određuje u što će biti utrošeni, dok p. d. imaju unaprijed utvrđenu svrhu, npr. za socijalno osiguranje, zdravstveno osiguranje, vodni doprinos itd.

Ukupno opterećenje ugostiteljskog objekta Trapez d.o.o. iznosi 22, 47% od ukupnih godišnjih prihoda što je gotovo ¼ prihoda i zaista, to je veliko opterećenje za male poduzetnike. Ono što je u ovom kontekstu važno napomenuti jesu reforme koje se najavljuju od 1. siječnja 2020. godine, a tiču se turizma i ugostiteljstva te se njima planiraju smanjiti porezna davanja državi i lokanim, odnosno regionalnim jedinicama. Komparacijom Hrvatske i drugih zemalja Eu (npr. Grčke i Italije) možemo zaključiti kako Hrvatska ima dvostruko veće fiskalne namete na ugostiteljstvo, sektora restorana i catering objekata. Grčka i Italija primjenjuju pravo snižene stope poreza, koja u oba slučaja iznosi 10% (ne smije biti niža od 5%). Slijedom navedenog možemo zaključiti kako Hrvatska nepovoljno stoji naspram glavnih konkurenata u regiji, zbog visokih nameta.

5. ZAKLJUČAK

Kroz završni rad prikazan je fiskalni sustav Republike Hrvatske koji implicira državne , županijske, gradske i općinske poreze, zatim doprinosi te trošarine. Studija slučaja ukazala je kako ¼ godišnjih prihoda ugostiteljskog objekta odlazi na davanja državi, međutim i to se kompenzira kroz povrat poreza na kraju godine poslovanja.

Kao glavni cilj rada ističu se količine davanja malih i srednjih poduzetnika te se kroz studiju slučaja prikazuje opća opterećenost ugostiteljstva u Republici Hrvatskoj. Iako se dio davanja kompenzira kroz povrat poreza, a drugim se dijelom „terete“ kupci augmentacijom cijena, nužno je naglasiti kako povećane stope poreza na dodanu vrijednost u ugostiteljstvu imaju i negativnu stranu za hrvatsko gospodarstvo. Stopa od 25 % iz domene ugostiteljstva ugrožava konkurentnost i održivo poduzetništvo ugostiteljstva u Republici Hrvatskoj, odnosno utječe na smanjenu cjenovnu konkurentnost jer veća stopa oporezivanja umanjuje količinu investicija i broj zaposlenih. Smanjenom stopom PDV-a od 13% oporezuju se svježe namirnice za pripremu jela u ugostiteljstvu (meso, riba, jaja, voće, povrće, itd.), dok se PDV-om od 25% oporezuje gotov proizvod, što opet ukazuje na visoku opterećenost, koja se donekle kompenzira augmentacijom cijene, a dio se prevaljuje na smanjenje dobiti. Obe situacije dovode do smanjenja konkurentnosti na globalnom i EU tržištu (smanjena stopa za restorane i catering objekte od 10% u Italiji i Grčkoj) i odražavaju se na hrvatski turizam, najvažniji pokretač gospodarstva i BDP-a (udio turizma u BDP-u u 2018. godini premašio je 11%).
Parafiskalitetni nameti u računovodstvenoj godini iznosili su 0,36% godišnjih prihoda tvrtke Trapez obrađenoj u studiji slučaja. Apsolutnog iznosa 49.407,00 kuna i kao takvi na godišnjoj razini ne predstavljaju visoko porezno opterećenje za ugostitelje i poduzetnike.

Fiskalni sustav svake zemlje je zapravo kompleksni sustav koji zahtijeva konstantnu i kontinuiranu optimizaciju i prilagođavanje građanima. Isto tako, fiskalni sustav Republike Hrvatske nije iznimka. Česte izmjene zakona i pravilnika samo su jedan uzrok tome, drugi je dakako preopterećenost građana. Veliki porez na dodanu vrijednosti u iznosu od 25% dodatno pogoršava situaciju, uz naravno sva ostala davanja prema državi. Ono što je u ovom kontekstu važno napomenuti jeste to da državne vlasti žurno moraju smanjiti fiskalna opterećenja koja

su konačnici pogubna za hrvatsku ekonomiju kako zbog izbjegavanja plaćanja poreznih obveza, tako i zbog rasta sive ekonomije.

Trenutno, jedina utjeha koju fizičke i pravne osobe u Republici Hrvatskoj imaju jesu reforme koje se najavljuju od 01. siječnja 2020. godine, a podrazumijevaju manji PDV i manju fiskalnu opterećenost, osobito za poduzetnike iz domene turizma i ugostiteljstva.

6. LITERATURA

Knjige:

1. Bajo, A., Jurlina Alibegović D. (2008): Javne financije lokalnih jedinica vlasti, Školska knjiga, Zagreb.
2. Jelčić, B. (1990): Nauka o financijama i financijsko pravo, Narodne novine, Zagreb.
3. Jelčić, Ba., Jelčić, Bo. (1998): Porezni sustav i porezna politika, Informator, Zagreb.
4. Kesner-Škreb, M., Kuliš, D. (2010): Porezni vodič za građane, Institut za javne financije, Zagreb.
5. Mikić M., Orsag S., Pološki Vokić N., Švaljek S. (2011): Ekonomski leksikon, Leksikografski zavod Miroslava Krleže, Zagreb.
6. Roller, D. (1996): Fiskalna politika u teoriji i praksi, Informator, Zagreb.
7. Roller, D. (2009): Fiskalni sustavi i oporezivanje poduzeća, RRIF, Zagreb.
8. Srb, V., Čulo I. (2005): Javno financiranje i monetarna ekonomija, Veleučilište u Požegi i Geno, Požega.
9. Šimović, H., Mihelja, Ž. M., Primorac, M., Šimurina, N. (2012): Javne financije u Hrvatskoj, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
10. Šimović, J., Šimović, H. (2006), Fiskalni sustav i fiskalna politika Europske unije, Pravni fakultet, Zagreb.
11. Vukić, S. (2016): Javne financije, Institut za javne financije, Orašje.

Časopis:

1. Kesner-Škreb, M. (1995): Porez na dodanu vrijednost, Financijska praksa, 19 (6), str. 655-657.

Pravilnik/Zakon:

1. Narodne novine, (2013, 2014, 2016, 2018): Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine d.d. Zagreb, broj. 73, 99, 148, 153, 143, 115, 106.
2. Narodne novine, (2004, 2005, 2006, 2008, 2010, 2012, 2013, 2014, 2016, 2018): Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 177, 90, 57, 146, 80, 22, 148, 143, 50, 115, 106.
3. Narodne novine, (2016, 2017): Zakon o lokalnim porezima, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 115, 101.
4. Narodne novine, (2013, 2016, 2017): Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 15, 108, 115, 127.
5. Narodne novine (2013): Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 72.
6. Narodne novine, (2002): Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 150.
7. Narodne novine, (2017): Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 127.
8. Narodne novine, (2008, 2009, 2011, 2012, 2013, 2014, 2016, 2018): Zakon o doprinosima, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 84, 152, 94, 18, 22, 144, 148, 41, 143, 115, 106.
9. Narodne novine, (2016, 2018): Opći porezni zakon, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 115, 106.
10. Narodne novine, (2015, 2016, 2018, 2019): Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 85, 121, 99, 25.
11. Narodne novine, (2016, 2018): Zakon o porezu na promet nekretnina, Narodne novine d.d. Zagreb, broj: 115, 106.

Izvor s interneta:

1. Leksikografski zavod Miroslava Krleže, Doprinos, raspoloživo na: http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=15975, (10. 09. 2019).
2. Leksikografski zavod Miroslava Krleže, Trošarine, raspoloživo na: http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62477, (10. 09. 2019).
3. Ministarstvo financija, Carinska uprava, Alkohol i alkoholna pića, raspoloživo na: https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/alkohol-i-alkoholna-pica-3629/3629, (10. 09. 2019).
4. Ministarstvo financija, Carinska uprava, Visine i način obračuna trošarina/ posebnih poreza, raspoloživo na: https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/3628, (10. 09. 2019).
5. Ministarstvo financija, Carinska uprava, Duhanske prerađevine i duhanski proizvodi, raspoloživo na: https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/duhanske-preradjevine-i-duhanski-proizvodi/3630, (10. 09. 2019).
6. Ministarstvo financija, Carinska uprava, financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2017. godini, raspoloživo na: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine/Propisi/Statistika%20i%20izvje%C5%A1%C4%87a/2017//Financijski%20pokazatelji%202017%20godina.pdf, (11. 09. 2019).
7. Ministarstvo financija, Carinska uprava, financijski pokazatelji prijavljenih i uplaćenih obveza trošarine i posebni porezi u 2018. godini, raspoloživo na: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine/Propisi/Statistika%20i%20izvje%C5%A1%C4%87a/2018//Financijski%20pokazatelji%202018.%20godina.pdf, (11. 09. 2019).
8. Porezni vodič, Obvezni doprinosi za socijalno osiguranje, raspoloživo na: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/05-05/doprinosi.pdf. (10. 09. 2019).

PRILOZI

Popis tablica

Tablica 1. Fiskalni ciljevi 4
Tablica 2. Primjer visine poreza na motorna vozila 11
Tablica 3. Predmet oporezivanja i visina trošarina na alkohol i alkoholna pića 14
Tablica 4. Visina posebnog poreza na kavu i bezalkoholna pića 15
Tablica 5. Posebni porezi za prženu kavu u gotovom proizvodu, ekstrakte i esencije i koncentrate u gotovom proizvodu 15
Tablica 6. Visina posebnih poreza za bezalkoholna pića sukladno čl. 4., st. 3. Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića 15
Tablica 7. Prijavljene obveze trošarina 17
Tablica 8. Prijavljene obveze posebnih poreza 18
Tablica 9. Prijavljene obveze trošarina u 2018. godini 19
Tablica 10. Prijavljene obveze posebnih poreza u 2018. godini 19
Tablica 11. Stope PDV-a na određenu grupu proizvoda 21
Tablica 12. Primjer formiranja prodajne cijene pića ako se dodaju obje porezne stope 22
Tablica 13. Primjer formiranja cijene pića za Grad Zagreb 22
Tablica 14. Fiskalno opterećenje ugostiteljska Trapez d.o.o. na godišnjoj razini 23
Tablica 15. Parafiskalni nameti ugostiteljskog objekta Trapez d.o.o. 23

SAŽETAK

Fiskalna struktura u Republici Hrvatskoj prilagođena je fiskalnom sustavu Europske unije. Hrvatski su porezni obveznici uglavnom opterećeniji fiskalnim davanjima u usporedbi s drugim europskim zemljama. Konkretno, Republika Hrvatska u usporedbi sa zemljama Mediterana ima najvišu stopu fiskalnih nameta iz domene ugostiteljstva što u konačnici rezultira smanjenom cjenovnom konkurentnošću. Naime, ovim završnim radom ekspliciraju se i prikazuju fiskalni nameti u Republici Hrvatskoj. Uz teoretski dio rada koji obuhvaća pojašnjenje pojmova, prikazana je financijska analiza fizičkih i pravnih osoba fiskalnim nametima koji podrazumijevaju trošarine i posebne poreze. Dakle, zbog boljeg razumijevanja rada objašnjeni su pojmovi vezani uz fiskalni sustav Republike Hrvatske koji podrazumijeva državne, županijske, gradske i općinske poreze, doprinose te trošarine. Ujedno, problematika istraživanja sukladno fundamentalnom cilju završnog rada nailazi na visoko oporezivanje ugostiteljstva u Republici Hrvatskoj što kao posljedicu ostavlja umanjeni broj investicija i smanjeni broj zaposlenih. Kroz studiju slučaja prikazano je fiskalno opterećenje u ugostiteljskom objektu Trapez d.o.o. koje ukazuje da ¼ ukupnih prihoda ovog ugostiteljstva odlazi na fiskalne namete. Neovisno o tome što ugostiteljski objekt dio davanja namiri kroz povrat poreza, dok prireze i trošarine prebaci na kupce povećanjem cijena, neupitno ostaje činjenica da stopa od 25 % iz domene ugostiteljstva ugrožava konkurentnost i održivo poduzetništvo ugostiteljstva u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: *fiskalni nameti, fiskalni sustav, porez, posebni porezi, doprinosi, trošarine.*

SUMMARY

The fiscal structure in the Republic of Croatia is adapted to the fiscal system of the European Union. Croatian taxpayers are generally more burdened with fiscal levies than other European countries. In particular, the Republic of Croatia has the highest rate of fiscal levies in the hospitality industry compared to the Mediterranean countries, which ultimately results in reduced price competitiveness. Namely, this final paper explains and presents fiscal levies in the Republic of Croatia. In addition to the theoretical part of the paper, which covers the clarification of terms, a financial analysis of natural and legal persons by fiscal levies, which includes excise duties and special taxes, is presented. Therefore, for the sake of better understanding of the work, the terms related to the fiscal system of the Republic of Croatia are explained, which includes state, county, city and municipal taxes, contributions and excise duties. At the same time, the problem of research, in accordance with the fundamental goal of the final paper, is high taxation of the hospitality industry in the Republic of Croatia, which results in a reduced number of investments and a reduced number of employees. The case study shows the fiscal burden at the Trapez Hospitality d.o.o. indicating that ¼ of this hospitality industry's total revenue goes to fiscal levies. Regardless of the fact that the catering facility pays part of the tax refund, while it cuts the excise duties and excise taxes on the customers by increasing the prices, the fact remains that the 25% rate from the hospitality domain threatens the competitiveness and sustainable business of the hospitality industry in the Republic of Croatia.

Keywords: *fiscal levies, fiscal system, tax, special taxes, contributions, excise duties.*